

Helsinki 5.9.2025

Euroopan komissio

Ref. Ares(2025)4722887 - 13/06/202

EU:n kansalaisyhteiskuntastrategia

Tausta

Suomen Omakotiliitto kiittää mahdollisuudesta antaa palautetta kannanottopyyntöön EU:n kansalaisyhteiskuntastrategiasta ja pitää sitä erittäin keskeisenä perustana Euroopassa. Suomessa on valmisteltu kansalaisyhteiskuntastrategia, joka luo toimintaraamit jäsenvaltion tasolla ja kokoaa toimijat yhteen.

Omakotiliitto arvostaa sitä, että EU tunnistaa ja haluaa lisätä yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kanssa ja suojella niitä. Omakotiliitto tukee EU:n kansalaisyhteiskuntastrategian keskeisiä tavoitteita, kuten kansalaisjärjestöjen toimintaympäristön vahvistamista, mielekkään osallistumisen lisäämistä päätöksentekoon, rahoituksen läpinäkyvyyden parantamista sekä kansalaisyhteiskuntaan kohdistuvien uhkien torjumista. Omakotiliitto pitää tärkeänä, että EU edistää kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuuksia ja suojelee niiden toimijoita.

Johdanto

Suomen Omakotiliitto on yksi Suomen suurimpia kansalaisjärjestöjä, jossa on lähes 70 000 jäsentä (kotitaloutta), jotka kuuluvat noin 230 paikalliseen Omakotiliiton omakotiyhdistykseen. Omakotiliitto on yleishyödyllinen, valtakunnallinen, puoluepoliittisesti riippumaton, jonka talouden pohja on jäsenmaksut. Omakotiliitto edustaa suomalaisia kuluttajia, jotka asuvat ja omistavat oman talossaan tai asunnossaan (omakotitalo, paritalo, rivitalo, kerrostalo). Kohderyhmään kuuluu myös vapaa-ajan asukkaat. Suomessa on noin 1,2 miljoonaa omakotitaloa ja lähes 0,5 miljoonaa vapaa-ajan asuntoa, joten toimintamme koskee yli puolta suomalaisesta väestöstä.

Omakotiliitto on perustettu vuonna 1947 ja tavoitteena on edustaa ja kehittää kohderyhmänsä eli kuluttajien puolesta lainsäädännön kehittämisessä, yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta paremman ja kohtuuhintaisen asumisen ja rakentamisen edistämiseksi. Liitto tarjoaa jäsenilleen käytännön neuvontaa ja tietoa eri tavoin esimerkiksi oman talon huolenpitoon ja korjaamiseen, kuten energiatehokkuusremonttien edistämiseen.

Omakotiliiton näkökulmat ja huomiot

Omakotiliitto korostaa kansalaisjärjestöjen moninaisuutta ja tarvetta huomioida vahvemmin kuluttaja- ja asumisen parissa toimivat moninaiset järjestöt osana kansalaisyhteiskuntaa.

Omakotiliitto on huolissaan Euroopassa käytävän keskustelun yksipuolisuudesta esimerkiksi asumiseen kohdistuvasta sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta ilmastotavoitteissa. Lisäksi nostona esiin huolen kokemuksesta kansalaisten toimintavapauksien kaventumisesta ja väärittyneen informaation levittämisestä.

Suomi on tunnettu kansalaisjärjestöjen maa, jossa on yli 100 000 rekisteröitynyttä yhdistystä. Järjestöillä on vankka perinne suomalaisen yhteiskunnan luottamuksen kehittämisessä. Samoin järjestöt tarjoavat monipuolisia eri aiheiden parissa olevia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia ruohonjuuritasolta lähtien maassamme.

Ehdotuksia

Omakotiliitto pitää keskeisenä, että EU huolehtii kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuuksista myös tulevaisuudessa, mahdollistaa avoimemman ja läpinäkyvämmän rahoituspolitiikan. Tarjolla tulee olla aktiivisesti EU:n toimesta kaikkien maiden järjestöille matalalla kynnyksellä tietoa rahoitusmahdollisuuksista sekä selkeät ja yksinkertaiset haku- ja raportointiprosessit. Omakotiliitot kannattaa kansalaisjärjestöjen roolin vahvistamista ja vuorovaikutuksen lisäämistä viranomaisten ja EU:n kesken.

Esitämme seuraavia sisältöjä:

- EU:n rahoitusmekanismien yksinkertaistaminen ja saavutettavuuden parantaminen järjestöille sekä infotilaisuuksia (esim. virtuaalisesti)
- Kansalaisjärjestöjen ennakoivan kuulemisen vahvistaminen kansallisella tasolla esimerkiksi osallistamalla kuluttajia koskevia sidosryhmiä aidosti lainsäädännön kehittämisprosesseissa, eikä vasta viimeisessä vaiheessa pakollisen julkisen kuulemisen kautta.
- Asumiseen liittyvien järjestöjen vahvempi huomioiminen osana kansalaisyhteiskuntaa sekä jäsenvaltioissa että EU-tasolla.
- Ehdotus EU-foorumista, jossa kansalaisjärjestöt voivat keskustella EU-politiikasta säännöllisesti, esimerkiksi verkon välityksellä.
- Esimerkkinä Omakotiliiton vaikuttamistyöstä ja osallistumisesta lainsäädännön kehittämiseen: Omakotiliitto on tehnyt pitkäjänteistä vaikuttamistyötä esimerkiksi EU:n ilmastotavoitteiden edistämisessä asumisen sektorilla, kohteena omakotitaloasukkaat ja osallistuu aktiivisesti kansalliseen toimeenpanoon. Vaikuttamistyöstä viestitään jäsenkunnalle sekä suurelle yleisölle kohderyhmää kiinnostavalla tavalla ja tarjotaan tietoa ja neuvontaa oman kotitalouden mahdollisuudesta vaikuttaa omiin asumiskustannuksiin, asumisviihtyvyyteen, oman kotitalon arvoon sekä osallistua osaltaan ilmastotavoitteiden saavuttamiseen.

Yhteenveto

Omakotiliitto on erittäin kiinnostunut osallistumaan jatkokeskusteluun ja tuomaan esiin yksittäisten kotitalouksien, omistusasujien (Owner Occupied Housing) näkökulmaa EU:n ja oman maansa Suomen kansalaisyhteiskuntastrategian kehittämisessä. Pidämme tärkeänä, että tuleva EU:n strategia tukee kansalaisjärjestöjen toimintaa, edistää demokratiaa ja vahvistaa kansalaisten luottamusta päätöksentekoon. Asuminen on kaikkien perustarve ja on erittäin keskeistä, että EU huolehtii kohtuuhintaisen asumisen monimuotoisuuden säilymisestä sekä kansalaisten vaikutusmahdollisuuksista EU-politiikkaan.

Kunnioittavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Marju Silander
toiminnanjohtaja

Jukka Malila
puheenjohtaja